

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 41

ОТОПЛИТЕЛНА, ВЕНТИЛАЦИОННА, КЛИМАТИЧНА И ПРЕЧИСТВАТЕЛНА ТЕХНИКА

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 41

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 41, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

Икономически политически и технически аспекти

В настоящия момент в сектора на отоплението и охлаждането се наблюдава целенасочено преминаване към чиста енергия с ниски въглеродни емисии. На европейско ниво е приета стратегия за отопление и охлаждане, според която секторът на отоплението и охлаждането и електроенергийната система трябва да си окажат взаимна подкрепа в усилията за своята декарбонизация, с ясни европейски послания за „Чиста енергия за всички европейци“, реализиране на Парижкото споразумение и мощен тласък в развитието на енергоспестяващите и нискоемисионните технологии. Важен приоритет в икономическите процеси е подобряването на енергийната ефективност в сградния сектор с новия фокус върху интелигентната високоефективна сграда с нулево потребление на енергия. Стратегическа насоченост представлява и преминаването към термомоппи, слънчево или геотермално отопление или отопление от отпадна топлина, тъй като тези системи спестяват освен енергия от конвенционални горива и разходи на крайния потребител в бита и в индустрията.

В условията на технологичен напредък с повишаване на дела на иновативните високоефективни технологии и стремежът към цифровизация, Европейската комисия засили процеса на преразглеждане на съответните европейски стандарти и разработване на нови стандарти, които да осигурят благоприятна европейска бизнес и регулаторна рамка за развитие на икономиките на държавите-членки. Тези действия на Комисията са подчинени на амбицията Европейският съюз да се превърне в световен лидер за опазване на околната среда чрез условия за правилна бизнес среда базирана на целенасочени политики, стандарти и правила. Акцентът в действията е поставен към насърчаване на нови бизнес модели, нови стандарти и правила, благоприятстващи иновациите и технологичния напредък в енергетиката, за което е в действие Европейски стратегически план за енергийни технологии (SET план).

Нормативни аспекти

В областта на отоплителна, вентилационна, климатична и пречиствателна техника действа добре развита нормативна уредба – европейски директиви, регламенти и съответно национално законодателство.

По-важни европейски директиви :

- Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, изменена с Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност;
- Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, изменена с Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2010/31/ЕС

относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност;

- Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението;
- Директива 2014/68/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на съоръжения под налягане;
- Директива 2014/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки във връзка с предоставянето на пазара на обикновените съдове под налягане;
- Директива 2006/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 година относно машините и за изменение на Директива 95/16/ЕО.

Европейски регламенти с пряко действие и национално законодателство:

- Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 година за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетирание и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС;
- Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 година за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета;
- С Наредба за допълнителните мерки, свързани с прилагането на регламенти, приети съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението, приета с постановление № 27 от 12.02.2015 г. на министерския съвет, в България (към момента) са транспонирани с директно действие **28** европейски регламента за продукти, свързани с енергопотреблението, **9** от които регламентирант изисквания към производството на продукти и съоръжения в областта на действие на ТК 41, като броят на регулациите в тази област продължава.

Несъмнено такава икономическа среда открива широко поле за действие на БИС/ТК 41, тъй като стандартите на този технически комитет имат ключова роля за развитието на националната стандартизация в съответствие със зададените приоритети в европейските политики до 2030 г. и след това.

Област на дейност на БИС/ТК 41

Областта на действие на ТК 41 обхваща системи за генериране на топлина, енергийни характеристики на сгради и системи, отоплителни уреди за помещения, промишлени вентилатори, чисти стаи, системи, оползотворяващи слънчева и друга възобновяема енергия, съоръжения за слънчеви системи, слънчеви колектори, топлообменници, устройства за климатизиране на въздуха, устройства за отопление на помещения с централен източник на топлина, вентилация на сгради, разпределение на разходите за отопление, техника на термичните процеси, въздушни филтри за вентилация на помещения, пречиствателна техника, отоплителни системи в сгради, оранжерии, технология на чистите помещения, автоматизация, регулиране и техническо управление на инсталации в сгради, кожухотръбни котли, фабрични тръбопроводни системи за топлофикацията, индустриални термични процеси – безопасност, промишлени вентилатори, вентилационни системи от странични завеси, както и всички аспекти на безопасността на изброените и на други съоръжения и уреди.

Областите на приложение на стандартите на БИС/ТК 41 са от значение за всички области на икономиката и живота на хората и ползите им за околната среда и човека.

Стандартите включват изисквания от екопроектирането до окончателното въвеждане в експлоатация на уредите, инсталациите и съоръженията и това благоприятства безопасното функциониране на продуктите както в бита

така и в индустрията. Спазването на изискванията на хармонизираните стандарти гарантира експорт без затруднения в Обединена Европа и в света.

В качеството си на национален технически комитет БИС/ТК 41 участва в разработването и въвеждането на европейски стандарти, като същевременно отменя противоречащите национални стандарти. БИС/ТК 41 е огледан и участва в работата на следните технически комитети на CEN:

- CEN/TC 107 *Предварително, фабрично изработени и сглобени тръбопроводни системи за централно отопление и охлаждане [Prefabricated district heating and district cooling pipe system]*
- CEN/TC 113 *Термопомпи и агрегати за климатизиране на въздух [Heat pumps and air conditioning units]*
- CEN/TC 130 *Устройства за отопление на помещения без вътрешни топлинни източници [Space heating appliances without integral heat sources]*
- CEN/TC 156 *Вентилация на сгради [Ventilation for buildings]*
- CEN/TC 171 *Разпределение на разходите за отопление [Heat cost allocation]*
- CEN/TC 186 *Индустриални термични процеси. Безопасност [Industrial thermoprocessing – Safety]*
- CEN/TC 195 *Оборудване за пречистване на въздуха и други газове [Cleaning equipment for air and other gases]*
- CEN/TC 228 *Отоплителни системи и охлаждащи системи в сгради на основата на вода [Heating systems and water based cooling systems in buildings]*
- CEN/TC 243 *Технология на чистите помещения [Cleanroom technology]*
- CEN/TC 247 *Автоматизация, регулиране и техническо управление на инсталации в сгради [Building Automation, Controls and Building Management]*
- CEN/TC 269 *Кожухотръбни и водотръбни котли [Shell and water-tube boilers]*
- CEN/TC 284 *Оранжерии [Greenhouses]*
- CEN/TC 312 *Топлинни слънчеви системи и техните съставни части [Thermal solar systems and components]*
- CEN/TC 110 *Топлообменници [Heat exchangers]*
- CEN/TC 422 *Вентилационни системи от странични завеси Безопасност [Side curtains ventilation systems – safety]*
- CEN/TC 356 *Промислени вентилатори. Изисквания за безопасност [Industrial fans - safety requirements] Не е активен*

БИС/ТК 41 участва със статут наблюдател (О член) в 2 международни технически комитета и техните подкомитети:

- ISO/TC 180 *Слънчева енергия [Solar energy]*
- ISO/TC 209 *Чисти помещения и свързаната с тях контролирана околна среда [Cleanrooms and associated controlled environments]*

Заинтересовани от дейността на БИС/ТК 43 са следните групи:

- Индустрия;
- Регулаторни органи;
- Органи за оценяване на съответствието;
- Научни институти и висши училища;
- Крайни потребители.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 41 *Отоплителна, вентилационна, климатична и пречиствателна техника*.

Пазарният дял на системите за отопление и за охлаждане в сградите е много труден за оценка, тъй като той включва голям брой продукти и услуги. Европейският пазарен дял на отоплителни тела (без електрическите) се оценява на около 2.500.000.000 EURO (за 2010 г.)

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 41

Видовете енергийни приложения, за които се реализират преки ползи от използване на стандартите на БИС/ТК 41, са генериране и преобразуване на енергия за отопление, охлаждане, вентилация; здравословен микроклимат климат в т.ч. чистота на въздуха в затворени помещения, достъпност и разполагаемост на енергията.

Разработените по Мандат М/480 на CEN, CENELEC и ETS европейски стандарти относно оценката на енергийните характеристики на сградите ще допринесат за повишаване на надеждността на сертификатите за енергийните характеристики на сградите.

Дейността на БИС/ТК 41, свързана с въвеждането на хармонизираните европейските стандарти, ще допринесе за:

- улесняване сравнението с най-добрите практики в областта;
- подпомагане на производството и сертификацията на продукти с ясни изисквания и правила;
- подпомагане на националната нормативна уредба за проектиране и строителство в областта на отоплението, вентилацията, климатизацията на въздуха, пречиствателната техника и енергийната ефективност чрез осигуряване на стандартизирани технически изисквания, валидни за целия ЕС.
- опазване на околната среда и адаптиране към изменението на климата чрез намаляване на вредните емисии в атмосферата, генерирани от източници на енергия за отопление/охлаждане;
- повишаване на енергийната ефективност в сгради и промишлени системи и осигуряване на параметрите на микроклимата за обитателите в т.ч. безопасността и здравословна среда на обитаване;
- повишаване квалификацията на производителите, монтажниците, проектантите, консултантите, работещи със стандартите на БИС/ТК 41.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 41

Членуването в Българския институт за стандартизация в т.ч. в БИС/ТК 41 е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

Към настоящия момент в БИС/ТК 41 членуват малко на брой институции/организации и фирми при наличие на много частни фирми в тези области.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК 41 И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 41

Главната цел на БИС/ТК 41 е да подпомага националната икономика с дейности по стандартизация в областите на действие на комитета чрез разработване на национални стандарти, участие в европейската и международната

стандартизация и въвеждане на стандарти, осигуряващи продукти с високо качество, конкурентоспособност и приложимост чрез:

- Въвеждане на европейски и международни стандарти чрез превод на български език за удовлетворяване на потребностите и интересите на производители, ползватели и износители на продуктите в областта на отоплителната, вентилационна, климатична и пречиствателна техника.
- Поддържане на фонда от национални стандарти и разработване на нови национални стандарти в области, в които липсват европейски и международни стандарти.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК 41

За постигане на главната цел и очакваните резултати БИС/ТК 41 ще работи гъвкаво и целенасочено в няколко основни направления:

- Увеличаване броя на въвежданите европейски и международни стандарти чрез превод на български език за удовлетворяване на потребностите и интересите на производители, ползватели и износители на продуктите в областта на отоплението, вентилацията, климатизацията и пречиствателната техника.
- Провокиране на интереса и повишаване на търсенето на стандартите чрез компетентното им разясняване.
- Увеличаване на членовете на техническия комитет чрез подобряване на имиджа му сред заинтересовани от стандартизационния процес институции, организации, индивидуални потребители.
- Активизиране на обучителния процес по стандартизация през БИС/ТК 41.
- Съвместна работа с други технически комитети за разработване на национални приложения на рамкови стандарти от М/480 от серията EN 52000.
- Осигуряване на алтернативно финансиране, различно от членски внос.
- Взаимодействия с институции с право на законодателна инициатива, научни организации, браншови организации, потребителски организации и НПО.

4.3 Аспекти на околната среда

На европейско ниво, въпреки че в сектора на отоплението и при системите за климатизация /охлаждане/, се наблюдава преминаване към чиста енергия с ниски въглеродни емисии, изкопаемите горива все още съставляват 75 % от използваните горива (делът на газа е равен на почти 1/2).

В Стратегията на ЕС в сферата на отоплението и охлаждането се посочва, че за да бъдат постигнати целите за декарбонизация, трябва да се декарбонизират и сградите, а промишлеността също трябва да се насочи в тази посока.

Развивайки се в тази посока, ЕК започна интензивен процес на преразглеждане на съответните европейски стандарти. Понастоящем се предлага богата гама от решения за отопление и охлаждане, при които се използват възобновяеми енергийни източници, като разширяването на пазара все повече намалява цената им. В европейските документи за енергийното етикетироване се посочва, че стимулите, които държавите-членки предоставят за продукти като топлоизточници, трябва да бъдат ориентирани към най-високите класове енергийна ефективност. Комисията призовава държавите членки да ориентират предоставяните стимули към технологиите за отопление и охлаждане, при които не се използват изкопаеми горива.

При системите за климатизация се използват предимно електрически уреди, въпреки че съществуват и други нискоенергийни технологии за охлаждане. С Регламента за екопроектирането, в който са обхванати уредите за охлаждане, се допълва наборът от изисквания относно отоплението и охлаждането. Така през 2030 г. се очаква да бъдат постигнати икономии на гориво в размер на 5 млн. тона нефтен еквивалент годишно, което отговаря на 9 млн. тона CO₂.

В нашата страна в промишлеността значителен потенциал съществува в секторите, които генерират отпадна топлина и студ. Този вид енергийни ресурси могат да се оползотворяват в рамките на самите промишлени

обекти, но в Европа има примери, при които отпадна енергия от отопление/охлаждане се продава за отопление/охлаждане на сградите в близост до промишлените обекти.

Горепосочените аспекти са изцяло във фокуса на околната среда, което показва недвусмислено, че стандартите в областите на действие на БИС/ТК 41, при правилното им и по-масово използване, допринасят изключително много за подобряване на околната среда и за почистване на въздуха с инсталациите, които са обект на ТК 41.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 41

Техническият комитет идентифицира следните трудности при изпълнение на работната си програма за съответен период, които са оценени като трайни предизвикателства пред работата на комитета:

- Липса на експерти с познания за връзката на европейските изисквания в регламенти и директиви със стандартите, разработени по съответния мандат на ЕК за тяхното правилно транспониране и прилагане в националните законодателства на държавите-членки.
- При разработване/превод на стандарти, които служат за целите на нормативни актове, в БИС/ТК 41 участват ограничен брой представители на изпълнителната власт, което влошава процеса на съгласуване на стандартите и хармонизация със законодателството.
- Промислените предприятия в т.ч. МСП на производители от определени промишлени сектори в областите на действие на БИС/ТК 41, повечето браншови организации на консултанти и проектанти, не разпознават БИС/ТК 41 като обществена платформа за професионалисти, които имат интерес да разполагат с работните версии на проектите за стандарти и да влияят на стандартизационния процес с личната си компетентност на ранен етап от разработването на стандартите, които след време трябва да прилагат.
- Членовете на БИС/ТК 41 са много малко.
- Недостатъчни средствата за финансиране на преводи на европейски и международни стандарти.
- Липса на млади експерти в областта на стандартизацията, които да заменят признатите, но вече в напреднала възраст експерти.
- Липса на достатъчно експерти с владееене на технически английски език.